

Tilsyn på Mammen Fri i skoleåret 2019/20

Skolekode. 761016

Som bekendt skal tilsynsrapporten laves digitalt på en tilsynsportal, som ministeriet har oprettet. Her er det først muligt at lave den helt færdig fra medio maj til ultimo juni, på grund af den enkelte skoles indberetning af deres årsregnskab inden 15. maj. De officielle datoer er rykket på grund af Covid-19

Tilsynsrapporten har nu mere karakter af afkrydsning med få kommentarer, så for at give jer forældre et mere nuanceret indtryk, får I efter aftale med Mikael også en mere "poetisk version", som kan bruges til den kommende generalforsamlingen og evt. lægges på skolens hjemmeside.

Som tilsynsførende på Mammen Fri er min opgave at føre tilsyn med:

elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik, engelsk

at skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

at vurdere om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene og demokratisk dannelse

at undervisningssproget er dansk

(Bekendtgørelse om valg af tilsynsførende ved friskoler og private grundskoler)

Udgangspunktet for vurderingen er standpunktet for eleverne som helhed samt undervisningen generelt, og ikke den enkelte elevs standpunkt.

Jeg har i skoleåret 2019/2020 fulgt undervisningen d. 18. november og 5. marts. Fra både skolens hjemmeside, nyhedsbreve og samtaler med skolens leder og lærere, har jeg fået de oplysninger, der kunne være relevante for mig for at udføre mit tilsyn.

Et af de emnerne vi talte om, var hvordan det gik med skolens nye 9. klasse og hvilke ting man pludselig skulle være opmærksomme i forlængelse af det nye tiltag.

Uddannelsesparathedsvurdering og samarbejde med UUvejlederen bliver aktuelt både for 8. og 9. klasse og sidst men ikke mindst har skolen skulle tage stilling til den praktisk-musiske prøve i 8. klasse, for at eleven får en fulgyldig 9. classes afgangsprøve. På Mammen Fri har man valgt at 8. klasse skal op i musik fra næste skoleår.

Vi vendte hvordan alle medarbejdere på skolen hele tiden har fokus på trivslen, som vi ved er en forudsætning for et godt undervisningsmiljø.

Aksesamarbejdet mellem flere omkringliggende friskoler fungerer stadig rigtig godt. Både elever og lærere er meget glade for det. F.eks. afholdtes der 6. december for 7.-9. klasse idrætsdag, som blev efterfulgt af en fest.

Der er på skolen tradition for at man besøger de omkringliggende efterskoler eller friskoler, når de inviterer til teater eller lign. Under et af mine besøg skulle bh.kl.-2. klasse til Gudenådalens Friskole og se skolens små elever opfører Klodshans. Det glædede de sig tydeligvis til og da de kom hjem igen var der masser at fortælle om stykket..

Jeg har under mine besøg været rundt i så mange klasser og fag som muligt, for at kunne få et samlet billede af såvel de boglige som praktisk-musiske fag. Men det er også dejligt at se, hvordan fællesarealerne bliver brugt til udstilling af de mange emner, som de forskellige klasser er omkring i undervisningen. Væggene var flere steder dekoreret med illustrationer til vores mange kendte ordsprog: "Alle veje fører til Rom", "Højt at flyve og dybt at falde" osv. 2.-3.klasse havde fordybet sig i emnet digital dannelse, så døren ved morgensang var fyldt med ideer til gode SMS'er, som er dejlige at modtage.

Begge dage deltog jeg i morgensang, hvor der var en god stemning og sangglade elever. Valget af sange viser tydeligt, at eleverne bliver præsenteret for den danske sangskats mangfoldighed. Inden vi sang "Nu vågne alle guds fugle små" blev der fortalt lidt om B.S. Ingemann, der er meget kendt for at have skrevet en række morgensange for børn, som både store og små den dag i dag sætter pris på. Efterfølgende var der en fortælling om en af Knud Rasmussens store ekspeditioner på Thule. Under mit besøg den 5. marts sang vi Kim Larsens "Jutlandia", som altid er et hit blandt børn og unge mennesker. Fortælletemaet var gode og dårlige bakterier, hvilket var oplagt nu hvor Covid-19 var begyndt at komme til Danmark. En god måde at repetere, hvorfor det er så vigtigt med håndvask og nys i ærmet.

Morgenidræt, som har eksisteret i rigtig mange år har fået en lidt anden struktur i løbet af ugen, for at flere hold kan få idræt 2. gange ugentligt. Morgenidrætten foregik i gymnastiksalen og ude i det fri. Bh.kl.,1. og 2 klasse var i salen, hvor de fik en introduktion til forskellige puls og styrketræningsøvelser, som skulle laves efter et rotationsprincip. Så på de forskellige stationer blev der hoppet sprællemænd, lavet mavebøjninger, og hoppet i sjippetov. Børnene var rigtig gode til det og havde virkelig styr på det. Det var meget tydeligt, at de havde fået en tydelig introduktion til det der skulle foregå. Til sidst blev der spillet stikbold med 3 bolde.

3.-4.kl. og pigerne fra 5. havde forskellige reaktionsøvelser, som blandt andet var en fangeleg der hed "ostehøvlen". En gruppe af de ældste spillede finsk rundbold og en gruppe løb. .

Jeg deltog i fortælling i bh.kl.-1.kl, hvor temaet var fortællinger fra de 7 verdenshave. Dagens folkeeventyr kom fra Frankrig og hed " Eventyret om hvor vinden kommer fra".

Stor lydhørhed – især da sydvestenvinden af en nysgerrig skibsdreng blev lukket ud af sækken.

Hos 6.-9. klasse var temaet den kolde krig og Berlinmurens fald. Fortællertimen blev afsluttet med Yoga/Mindfulness i salen. Der var en god stemmning og de lidt stive foldbolddrengene blev ikke slået ud af kurs, selvom det var svært stående at nå gulvet med hænderne.

Jeg har været med i dansktimerne i følgende klasser:

I 1. klasse blev der efter besøget på Gudenådsalens friskolen først talt en del om Klodshans. Bagefter arbejdede klassen med forskellige opgavetyper i "Min første danskbog", de så Ultra Nyt som blandt andet handlede om Carmen på 14 år, som til en byfest var blevet valgt til borgmester. Carmen fortalte, at hun ville sørge for byforskønnelse med blomster krukker blandt andet ved byskiltene. Det gav anledning til en vældig samtale om det at være borgmester. Timen sluttede af med en quiz.

I 3. klasse blev den velforberedte diktat skrevet og i 4.-5. klasse, efter at aftalerne om morgendagens udflugt for 5. klasserne til Hedemøllens Efterskole var på plads, blev der arbejdet med skriftlig fremstilling. Opgaven tog udgangspunkt i fortællingen Annas Spejl, hvor eleverne kun fik indledningen og afslutningen. Hvad skete der på lejrskolen, som Anna var bekymret for, siden hun kom hjem og var så glad. Det kom der mange gode bud på i det eleverne selv skrev.

I 6.-7. klasse har man i perioder indført et nyt system: Ugeskema, som jeg fik rig lejlighed til at opleve under begge besøg. Fagene som er med i ugeskemaet kan variere i de forskellige perioder, men under mine besøg var det blandt andet dansk, tysk, historie og naturfag, der var i "puljen". Eleven skal i løbet af ugen igennem alle de oligatoriske opgaver, men har også mulighed for at lave ekstra opgaver. Fordelen ved metoden er at den enkelte elev får mere ansvar, fastsat tid på de forskellige opgavetyper, mulighed for større undervisningsdifferentiering, "læreren sættes fri" og har bedre mulighed for at hjælpe dem, der har brug for det. Metoden har også betydet et tættere samarbejde med klassens øvrige lærere. Under mit første besøg var der flere elever, der fordybede sig i 30-årskrigen i historie, en analyse af en selvvalgt hjemmeside og opgaver tilknyttet forskellige tysktalende lande i tysk. På mit besøg den 5. marts var fordybelseområderne Luther og katolicismen i historie og i dansk webprøver med fokus på læseprøven og retskrivning. Begge gange virkede elever glade for konceptet og arbejdede godt med tingene.

I 8.-9.klasse var dansktimen inddraget til at skrive projekt, hvor overemnet var "Forandringer og konsekvens", som gav eleverne mulighed for at vælge meget forskellige underemner som f.eks *Berlinmurens fald* og *Besparelser i daginstitutionerne*.

Jeg har desuden været med i undervisningen ifølgende fag og klasser:

8.-9. klasse arbejdede i engelsk med helte som overordnet tema. Under mit besøg var emnet romantiske helte og i den anledning læste eleverne et uddrag af Jane Austens berømte roman *Pride and Prejudice*. Her møder vi den uvenlige og arrogante Mr. Darcy, som i løbet af romanen forandrer sig så meget, at Elisabeth Bennet accepterer ægteskabet. Opgavetyperne lagde op til gruppesamtale, som eleverne var gode til at administrere.

I matematik i 1. klasse var emnet positionssystemet og der var i den forbindelse planlagt fire forskellige værksteder med forskellige opgavetyper: Mini yatzy, det største tal, 10'ervenner og kast tal - sæt i rækkefølge. Eleverne havde spillekort, terninger og centicubes til rådighed til at løse opgaverne.

I 4.- 5. klasse var det multiplikation, som er en forudsætning for division, der var arbejdsområdet. Der var mulighed for forskellige opgavetyper: Gangeopgaver med udgangspunkt i den lille tabel, gange-Uno-spil eller regnestykker på computeren. Især gange-Uno var populært og blev spillet med stor iver. Flere udregningstrategier blev drøftet ved bordene, når gangestykket pludselig hed 3×12 . Det var tankevækkende, så forskellige elevernes valg af strategi var.

Jeg fulgte også 4.-5. klasse i en natur-teknik time, hvor emnet var broer og de forskellige typer som bjælkebro, hængebro, buebro og gitterbro blev gennemgået. Eleverne så en kortfilm om verdens længste havbro på 55 km i Kina. Til sammenligning er Storebæltsbroen 17 km. I forbindelse med emnet skulle eleverne selv bygge en stabil bro af de materialer der var at finde på skolen. Så begyndelsen af timen gik med at lave arbejdstegninger, diskutere hvordan broen blev stabil og hvilke materialer der skulle bruges.

I naturfag i 8. -9., hvor der normalvis bruges en undervisningsportal i naturfag, blev der arbejdet i en geografibog fra Pirana. Opgaven var at svare på de spørgsmål man havde lyst til - men betingelsen var, at man IKKE kunne svare på det uden at undersøge emnet først. Det var ikke så nemt som det lyder, for fristelsen til at svare på det man vidste var stor. De landområder eleverne kunne fordybe sig i var Afrika, Nordamerika, Oceanien m.m.

I idræt i 2.-3. klasse blev der danset folkedansen fætter Mikkel. Eleverne fik hurtigt styr på dansen, som flere heldigvis kendte på forhånd. Efter dansen spillede de "en slags dødbold" med nye regler og to bolde. De fik alle rig mulighed for at træne gribe- og kasteteknikker og ikke mindst hurtige løbebevægelser.

Musikundervisningen i 4.-5. kl. stod i Lucias tegn. Programmet for arrangementet i kirken blev gennemgået og de første sange øvet. Selve teksten til Santa Lucia blev læst op, for at skabe bedre forståelse for ordenes udtale og ikke mindst ordenes betydning. Det mest udfordrende i løbet af timen var selve det at gå på række, holde afstand og flytte benene på sammetid. Men det lykkedes til sidst.

6.-7. klasse skulle i den kommende uge have besøg af en gruppe børnehavebørn. I den anledning ville børnehavebørnene synge "Hjulene på bussen" med fagter til og 6.-7. skulle spille til. Der blev i det meste af timen øvet på forskellige instrumter, klokkespil, xylofon, guitar, bas og keyboard. Men det er et fantastisk eksempel på det en friskole kan: fællesskaber på tværs af alle aldre.

Emneundervisning i Bh.kl-1. tog udgangspunkt i "Red Barnets" undervisningsmateriale om trivsel i skolen og var tænkt som optakt til en fælles trivselsdag for hele skolen. En kortfilm og flere billeder dannede grundlag for elevkommentarer. I forbindelse med et billede af dreng alene på en bænk kom kommentarer som: "De andre andre har måske drillet ham", "Måske mangler han nogen at lege med." Der gik kun kort tid før det blev nødvendigt at definere forskellen på drilleri og mobning. Det næste billede viste børn, der tumler på en madras. "Er det for sjovt - og morer alle sig?" eller "Er den nederste dreng kommet i klemme og synes det er en træls oplevelse?". Emneundervisningen tilgodeser den samlede fagkreds - blandt andet billedkunst og naturfag.

I emneundervisningen i 2.-3. klasse blev der produceret filtdyr efter eget design i en lind strøm. Det var selvfølgelig lidt vanskeligt at træde nålen, men tilgængelig var der styr på overvejelserne om rækkefølgen i fremstillingen. Det var ingen tvivl om, hvornår arme og ben skulle sys på.

Min vurdering af fagligt indhold og arbejdsformer.

Jeg har i alle klasser i de boglige såvel som de praktisk- musiske fag oplevet undervisning båret af stor faglighed og seriøsitet. Undervisningens tilrettelæggelse er præget af grundighed og en meningsfuld vekslen i aktiviteter. Arbejdsformerne lægger op til, at eleven lærer at tage ansvar for sig selv såvel som for gruppen. Den enkelte undervisningstime er præget af den enkelte lærers personlighed. Der er alligevel en klar fælles holdning og ensartethed i opbygningen af undervisningen. Dette er med til at give sammenhæng i en travl hverdag. Undervisningen i de kreative fag har stor betydning for børns almene udvikling og indlæring og er med til at udvikle evner, der også har værdi i andre fag. Mammen Fri signalerer i ord og handling vægtning af de praktisk-musiske fag. Fagene understøtter indlæringen i de boglige fag, men er også som selvstændige fag med til at udvikle børnene til hele mennesker. Morgensang, fortælling og den årlige musical er netop et godt eksempel på, hvordan de boglige og praktisk-musiske fag smelter sammen til en højere enhed.

Læringsmiljø.

I klasserne er der et godt læringsmiljø. Rollefordelingen mellem lærer og elever er klar. Eleverne møder tydelige voksne, som har store forventninger til det enkeltes barn adfærd, omgangstone og respekt for både kammerater og voksne. I alle klasser oplevede jeg ro og koncentration i undervisningen. Det handler om at søge viden og gøre sit bedste. Jeg har bemærket, at lærerne er dygtige til at give hvert barn i klassen den opmærksomhed, barnet har brug for med udgangspunkt i det enkelte barns faglige standpunkt. Der tages i høj grad hånd om de børn, der har brug for ekstra støtte, og samtidig er der udfordringerne til de hurtige og kvikke.

Det psykiske miljø.

Et godt socialt miljø i klassen er en væsentlig forudsætning for at eleverne kan få et fagligt udbytte. Mammen Fri vægter fællesskabet og elevernes trivsel højt. I alle klasser er der ikke kun fokus på faglighed men også den enkelte elevs trivsel

Det fysiske miljø.

Mammen Fri er en veludstyret skole med gode fysiske faciliteter. Der er store klasselokaler, en dejlig fællessal til morgensang og fællesmøder. Der er interaktive tavler og bærbare computere, som eleverne bruger flittigt i undervisningen. Det er min vurdering, at der er en velfungerende forsyning af digitale læremidler, og at disse er med til at udvikle nye måder at lære på. Alle elever bliver fortrolige med og får en naturlig brug af de digitale medier, som igen smitter af på undervisningen.

Øvrige tilsynsaktiviteter

I mine samtaler med skolens leder og lærere har vi i år bl.a. drøftet:

- skolens daglige virke, undervisningsplaner og undervisningsmateriale
- sammenhængen mellem bla. morgensang, fortælling, udendørs bevægelsesaktiviteter og skolens værdigrundlag.
- skolens forberedelse af eleverne til "frihed og folkestyre"
- Elevråd
- Donationer

Samlet vurdering.

Jeg har i år under mine besøg på Mammen Fri mødt et fagligt kompetent og engageret personale, der leverede veltilrettelagt undervisning. Jeg har oplevet et velfungerende skolemiljø, hvor der tages hånd om den enkelte. Skolens undervisning bygger på en positiv forventning til den enkelte og ruster eleverne på bedste vis til at klare livet – også uden for skolen.

På baggrund af mine iagttagelser kan jeg konkludere:

at undervisningen i dansk, matematik og engelsk på alle måder står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

at skolens samlede undervisningstilbud herunder de praktisk-musiske fag også ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene og demokratisk dannelse.

at skolens undervisningssprog er dansk

Vium, den 19. april 2020

Henriette Mønsted